
Personalne

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 10, 621-622

1948

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czętego przed wojną wydawnictwa. Na szczególną uwagę zasługują tomy, w których omówiono poglądy i działalność przedstawicieli francuskiego socjalizmu utopijnego. W dziale tym Proudhona i Fouriera referowali A. Cuvillier i F. Armand.

Czasopismo „Kuźnica“ poświęciło omówieniu cyklu *Socjalizm i kultura* artykuł pióra Z. Kałużyńskiego (nr 42, 2, X. 1947). Autor artykułu podkreśla staranność, z jaką redaktorzy cyklu dokonując selekcji w poszukiwaniu ideologicznych przodków socjalistycznego poglądu na świat i wskazuje na ich pracę jako na wzór wydawnictw tego typu.

A. K.

Wspomnienie o Ojcu W. Schmidcie. W nr 20 z r. 1948 „Tygodnika Powszechnego“ ukazał się artykuł Z. Estreichera pt. *Książd — etnolog*, poświęcony działalności W. Schmidta. Dowiadujemy się z niego m. in. że znakomity etnolog wiedeński schronił się przed hitlerowcami do Szwajcarii i wykładał na uniwersytecie we Fryburgu. W czasie wojny był jednym z grona profesorów tego uniwersytetu, którzy prowadzili specjalne wykłady dla Polaków internowanych w Szwajcarii.

J. L.

PERSONALNE

Nowi członkowie Polskiej Akademii Umiejętności. W roku 1948 na członków korespondentów P. A. U. powołała między innymi: dr Józefa Chałasińskiego, prof. Uniwersytetu Łódzkiego i dr Czesława Znamierowskiego, prof. Uniwersytetu Poznańskiego.

Komisja Socjologiczna P. A. U. powołała na współpracownika dr Jana Szczyńskiego, zast. prof. na Uniwersytecie Łódzkim.

Socjolog na Kongresie Zjednoczeniowym P. P. R. i P. P. S. Jak podała prasa dr Tadeusz Szczurkiewicz, prof. Uniwersytetu Poznańskiego został wybrany na delegata z Poznania z ramienia Polskiej Partii Robotniczej na Kongres Zjednoczeniowy.

Zmiana nazwy Koła Socjologicznego Studentów Uniwersytetu Poznańskiego. Koło Socjologiczne studentów Uniwersytetu Poznańskiego im. Floriana Znanińskiego zmieniło nazwę na Koło Socjologiczne studentów Uniwersytetu Poznańskiego.

Nagroda naukowa m. Poznania za rok 1948 przyznana została dr Tadeuszowi Szczurkiewiczowi, prof. socjologii na Uniwersytecie Poznańskim. W związku z tym „Gazeta Wielkopolska”, organ Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (24. II. 1949 r.) pisze o laureacie co następuje:

„Wszyscy, którym leży na sercu postęp społeczny i rozwój polskiej myśli badawczej — witają z radością decyzję, przyznającą tegoroczną nagrodę naukową Poznania tow. dr. Tadeuszowi Szczurkiewiczowi, profesorowi socjologii na Uniwersytecie Poznańskim.

Sumienna praca, wielkie poczucie odpowiedzialności i uczciwa samokrytyczna postawa wytyczyły laureatowi drogę do marksistowskich pozycji.

Studia rozpoczyna w 1915 r. na wydziale mat.-przyr. Uniwersytetu Wrocławskiego, po czym przenosi się do Krakowa na filozofię ścisłą i polonistykę. W 1921 roku przesuwa się na socjologię do Poznania i wkrótce wybija się na pierwsze miejsce wśród słuchaczy znakomitego socjologa, prof. Floriana Znanieckiego. Jako asystent Instytutu Socjologicznego nawiązuje pierwsze bliskie kontakty z klasą robotniczą, przeprowadzając w latach 1921/22 badania socjologiczne w Fabryce Maszyn i Narzędzi Rolniczych — Nitscha.

W 1931 r. wydaje drukiem rozprawę pt. „Sugestia społeczna” — pracę z pogranicza socjologii i psychologii — doktoryzuje się — i obejmuje wykłady socjologii na wydziale prawno-ekonomicznym U. P. oraz kierownictwo działu socjologicznego kwartalnika „Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny”. W 1937 r. zostaje wicedyrektorem Zarządu Głównego Instytutu Socjologicznego — funkcję tę pełni aż do wybuchu drugiej wojny światowej.

Szybko narasta dorobek uczonego. W ślad za wymienioną wydaje rozprawy: *Moda na socjologię i Struktura społeczności, a procesy indywidualizacji* — poza tym często zabiera głos w tygodnikach literacko-społecznych i ogłasza na łamach „Ruchu prawniczego”, „Przeglądu Współczesnego” oraz „Przeglądu Socjologicznego” kilkadziesiąt recenzji o charakterze rozpraw naukowych.

Okupację spędza w Warszawie. Pod osłoną legitymacji szarego pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ukrywa działalność kierownika naukowego sekcji socjologicznej i wykładowcy tajnych kursów Uniwersytetu Ziemi Zachodnich, Uniwersytetu Warszawskiego i Wolnej Wszechnicy. Wywiezionemu po powstaniu warszawskim na przymusowe roboty do Niemiec — żołnierz Armii Radzieckiej ratują dosłownie życie. W Kolsku czeka na uruchomienie Uniwersytetu Poznańskiego, pracując od 1. 5. 1945 roku w charakterze zastępcy profesora socjologii na wydziale humanistycznym. W listopadzie 1945 r. obejmuje dwie katedry socjologii: na wydziale prawno-ekonomicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego.

Na tle polskiego świata naukowego wyraźnie rysuje się sylwetka dzisiejszego laureata nie tylko jako jednego z czołowych postępowych myślicieli, lecz również jako nieustraszonego pedagoga, któremu Polska Ludowa z całym zaufaniem powierza wychowanie kadr przyszłych socjologów. Prof. Szczurkiewicz prowadzi konwersatorium socjologiczne dla 140 studentów 1 i 2 roku. W ramach seminarium średniego rozpracowuje zagadnienie zainteresowań kulturalnych współczesnych robotników i chłopów polskich, oraz zagadnienie współczesnej spółdzielczości.

Na zlecenie Ministerstwa Oświaty organizuje w chwili obecnej międzyuczelniane studium Nauki o Polsce i Świecie Współczesnym”.